

Theater in de Bocht

Op zondagmiddag 22 november bent U welkom achter de mooie gevels van het Theater Instituut Nederland (TIN) aan de Herengracht te Amsterdam. Het TIN kan nog niet zo lang pronken met dit vorstelijke onderkomen, een voorbeeld van geslaagd hergebruik. Na jaren worstelen met ruimtegebrek, regelmatig verhuizen en een ingrijpende restauratie en renovatie kan men zich weer volop concentreren op de functie van centraal kennisinstituut op theatergebied.

'Het TIN verstrekt informatie, verricht onderzoek, initieert debat, zet aan tot reflectie en bevordert deskundigheid, aansluitend bij de behoeften van het professionele theater, nationaal en internationaal. Tevens bevordert het de kennis van en inzicht in het theater in al zijn verschijningsvormen bij het publiek van vandaag en morgen', aldus de officiële doelstelling die ik voor het gemak maar volledig citeer. Kortom alle disciplines zijn vertegenwoordigd; van poppenspel en jeugdtheater tot mime en dans. In het TIN treft men dan ook een uitgebreid archief met o.a. bladmuziek, teksten en afbeeldingen, evenals een bibliotheek. Wisseltonstellingen, samengesteld door de costumière *Will Beets*, tonen theaterkostuums uit de enorme collectie die het museum rijk is.

Contrast

In de zogenaamde kleine bocht aan de Herengracht no 166-172 is het TIN in een aantal monumentale panden ondergebracht. De ingang van het theater museum is op 168. De gevel is sober en van grijze zandsteen. In opdracht van *Michiel Pauw*, vermogend koopman en bewindhebber bij de W.I. Compagnie, werd het in 1638 ingrijpend verbouwd naar een ontwerp van *Philip Vingboons* (1607-1678), die toen aan het begin van zijn loopbaan stond. Pauw liet de suikerbakkerij achter het huis grotendeels afbreken en verbouwen tot achterhuis. De steeg die naar de bakkerij voerde trok hij bij het huis, waardoor er meer ruimte kwam voor de gangpartij en het trappenhuis. De gevel was aanvankelijk

De panden Herengracht 168-174 (arch. Philip Vingboons), waarin het Theater Instituut is gevestigd.

Foto's Roel Bogaards.

heel licht van kleur en oogde minder sober dan nu het geval is. Boven de raampartijen en de deur zaten afwisselend driehoekige en gebogen frontons. Deze werden verwijderd toen de ramen in de 18de eeuw werden vergroot. In de top, vermoedelijk één van de vroegste halsgevels van Amsterdam, is het wapenschild van de familie Pauw afgebeeld.

Het contrast met het buurhuis is enorm. Nergens is de omslag van het extroverte en uitbundige maniërisme en de ingetogen voorname van het classicisme duidelijker te zien dan bij deze twee gevels die zo broederlijk naast elkaar staan.

Het felgekleurde en rijkversierde Bartolottihuis werd slechts twintig jaar eerder gebouwd. *Willem van den Heuvel* erfde het Bartolotti fortuin op voorwaarde dat hij zich voortaan Bartolotti zou noemen. Hij gaf de beroemde stadsbouwmeester *Hendrick de Keyser* (1565-1621) in 1617 de opdracht een stadspaleisje te bouwen op de twee kavels die hij in de nieuwe uitleg had gekocht. Zoals gebruikelijk in die tijd hield